CYFRAITH AILGYLCHU YN Y GWEITHLE YNG NGHYMRU

Lleoliadau Preswyl

6 Chwefror 2024

wrap Cymru

Cymru yn ailgylchu
Wales recycles

Gweithredu ar Hinsawdd Cymru
Climate Action Wales

Cynnwys

Cyfraith Ailgylchu yn y Gweithle yng Nghymru

Cyflwyniad

Yr hyn mae'r gyfraith newydd yn ei gynnwys

Sut i baratoi

Y gefnogaeth sydd ar gael

Ynglŷn â WRAP

- Sefydliad anllywodraethol sy'n gweithredu ar newid hinsawdd yw WRAP (the Waste and Resources Action Programme), sy'n gweithio'n fyd-eang ar fynd i'r afael ag achosion yr argyfwng hinsawdd a rhoi dyfodol cynaliadwy i'r blaned. Fe'n sefydlwyd yn y Deyrnas Unedig yn 2000; rydym yn gweithio mewn 40+ o wledydd erbyn hyn.
- Yn gweithio ym mhedwar ban byd gyda llywodraethau, busnesau, a dinasyddion, a'n cenhadaeth yw gwneud y byd yn lle mwy cynaliadwy. Rydym yn tynnu pobl ynghyd, rydym yn gweithredu ar y ffeithiau, ac rydym yn sbarduno newid.
- Rydym yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i ddarparu cymorth i roi'r gyfraith Ailgylchu yn y Gweithle newydd ar waith

Gwybodaeth ymarferol ar gyfer y gweminar

- Da chi, gofynnwch gwestiynau – defnyddiwch y botwm Q&A
- Fe wnawn ateb cwestiynau ar y diwedd
- Os bydd unrhyw gwestiynau nad ydym yn eu cyrraedd, byddwn yn anfon atebion ar ôl y gweminar
- Byddwn yn rhannu recordiad o'r gweminar
- Bydd copi o'r sleidiau ar gael (yn Gymraeg a Saesneg)

Rheoliadau newydd – 6ed Ebrill 2024*

- Bydd angen i holl weithleoedd, fel busnesau, y sector cyhoeddus, ac elusennau, wahanu eu deunyddiau ailgylchadwy yn yr un modd ag y mae'r rhan fwyaf o aelwydydd yn ei wneud eisoes.
- Gwaharddiadau ar waredu holl wastraff bwyd i garthffosydd o eiddo annomestig.
- Gwaharddiadau ar fathau penodol o ffrydiau gwastraff ailgylchadwy ar wahân rhag mynd i gyfleusterau llosgi a safleoedd tirlenwi.

Mae'n berthnasol i holl gasglwyr a phroseswyr gwastraff ac ailgylchu sy'n rheoli gwastraff sy'n debyg i wastraff domestig o weithleoedd.

** Mae gan ysbytai (y GIG a phreifat) ddwy flynedd ychwanegol i gydymffurfio â'r gofynion gwahanu. Mae'r gwaharddiad ar waredu gwastraff bwyd i garthffosydd yn berthnasol o 6ed Ebrill 2024.*

Gwastraff sy'n debyg i wastraff domestig

- Deunyddiau gwastraff fel y rhai a geir mewn cartrefi domestig
- Fe'u cesglir o gartrefi fel arfer gan awdurdodau lleol
- Hefyd yn cynnwys nwyddau trydan gwastraff bach a thecstilau heb eu gwerthu

Nid yw'n cynnwys:

- Gwastraff adeiladu
- Gwastraff diwydiannol
- Gwastraff amaethyddol

Heblaw am ddeunyddiau gwastraff a ailgylchir yn gyffredin fel y rhai a geir mewn cartrefi domestig.

Pam?

- Mae Cymru eisoes yn dda iawn am ailgylchu yn y cartref, ac yn 1af ymhlith cenhedloedd y Deyrnas Unedig am ailgylchu o gartref – 65%.
- 3edd genedl orau'r byd am ailgylchu o gartref.
- Y nod yw sicrhau cyfraddau ailgylchu uchel ym mhob sector, nid o gartrefi'n unig.
- Gellid ailgylchu mwy na 70% o'r deunyddiau yn y ffrwd wastraff fasnachol.

Pam?

Mae ailgylchu'n lleihau allyriadau carbon

- Mae 45% o allyriadau carbon yn ganlyniad i'r nwyddau a brynwn
- Daw 90% o golled bioamrywiaeth a straen dŵr o echdynnu adnoddau

Mae cynyddu ailgylchu hefyd:

- yn cynyddu symiau ac ansawdd deunydd eilgylch y gall cynhyrchwyr yng Nghymru ei ddefnyddio, ac yn lleihau'r defnydd o ddeunyddiau crai;
- yn cefnogi gweithleoedd i leihau eu gwastraff ac arbed arian, o bosibl;
- yn helpu'r economi greu Cymru werddach.

Pam?

Bydd hyn yn galluogi system ailgylchu ble bynnag mae unrhyw un yn gweithio, yn gorffwys, neu'n chwarae.

PWY?

Yn cynnwys:

- eiddo amaethyddol;
- bariau a thai cyhoeddus;
- lletyai gwely a brecwast, gwestai;
- arosfannau bysiau, gorsafoedd rheilffordd, porthladdoedd, meysydd awyr, hofrenfeydd;
- meysydd gwersylla a pharciau carafanau (ond nid carafanau unigol);
- cartrefi gofal, cartrefi gofal preswyl a chartrefi nyrsio;
- sinemâu;
- canolfannau cymunedol a neuaddau pentref;
- safleoedd adeiladu;
- sefydliadau addysg fel prifysgolion, colegau ac ysgolion;
- lleoliadau adloniant a chwaraeon, yn cynnwys canolfannau hamdden;
- ffatrïoedd;
- setiau cynhyrchu ffilm a theledu awyr agored;
- modurdai ar gyfer cynnal a chadw a thrwsio cerbydau;
- canolfannau garddio;
- adeiladau treftadaeth;
- parciau a chyrchfannau gwyliau;
- ysbytai;
- llyfrgelloedd ac amgueddfeydd;
- swyddfeydd;
- marchnadoedd awyr agored;
- fferyllfeydd, meddygfeydd doctoriaid, deintyddfeydd, swyddfeydd optometryddion, optegwyr, podiatryddion a chyfleusterau gofal sylfaenol eraill;
- mannau addoli;
- carchardai;
- bwytai a chaffis;
- gorsafoedd gwasanaeth a gorsafoedd petrol;
- siopau a chanolfannau siopa;
- meysydd sioeau;
- meysydd chwaraeon a stadia;
- tecawês a gwerthwyr bwyd symudol;
- theatrau a lleoliadau celf;
- lleoliadau ar gyfer digwyddiadau dros dro fel gwyliau a sioeau, yn cynnwys digwyddiadau awyr agored;
- warysau; a
- gweithdai.

Os mai presenoldeb ar-lein yn bennaf sydd gennych, bydd angen ichi gydymffurfio â'r newidiadau ar gyfer unrhyw eiddo yr ydych yn ei ddefnyddio serch hynny.

Mae tair rhan i'r cyfreithiau newydd

1. Y gofynion i wahanu
2. Gwaharddiadau ar losgi a thirlenwi
3. Gwaharddiad ar waredu gwastraff bwyd i garthffosydd

1. Y gofynion i wahanu

Bydd angen casglu’r deunyddiau canlynol ar wahân:

- Papur a cherdyn
- Gwydr
- Metel, plastig, a chartonau (a deunyddiau eraill tebyg, er enghraifft, cwpanau coffi),
- Bwyd – dim ond ar gyfer mannau sy’n creu mwy na 5kg yr wythnos o wastraff bwyd
- Cyfarpar trydanol ac electronig gwastraff bach (sWEEE) heb eu gwerthu
- Tecstilau heb eu gwerthu

Deunyddiau i’w cadw ar wahân pan fyddant yn cael eu cyflwyno i’r casglwr gwastraff
Deunyddiau ailgylchadwy a gasglwyd ar wahân i gael eu cadw ar wahân a dim eu cymysgu

2. Gwaharddiadau ar losgi a thirlenwi

Llosgi (deunyddiau a gasglwyd ar wahân)

- Papur a cherdyn
- Metelau
- Plastig
- Gwydr
- Cartonau
- Bwyd
- Holl sWEEE
- Tecstilau heb eu gwerthu

Tirlenwi (deunyddiau a gasglwyd ar wahân)

- Papur a cherdyn
- Metelau
- Plastig
- Gwydr
- Cartonau
- Bwyd
- Holl sWEEE (yn cynnwys y rhai nas gwerthwyd)
- Holl decstilau (yn cynnwys y rhai nas gwerthwyd)

Gwaharddiad ar anfon holl wastraff pren o eiddo annomestig a domestig i dirlenwi

3. Gwaharddiad ar waredu gwastraff bwyd i garthffosydd

- Gwaharddiad ar waredu holl wastraff bwyd i garthffosydd yn cynnwys drwy beiriannau mathru, dad-ddyfrio neu driniaeth ensymig.
- Bydd hyn yn dargyfeirio gwastraff bwyd o gael ei waredu ac yn ei anfon i Dreulio Anaerobig (*Anaerobic Digestion*/AD) ac yn cynhyrchu ynni adnewyddadwy.
- Gwastraff bwyd i gael ei gasglu ar wahân yn y ffynhonnell o holl weithleoedd sy'n cynhyrchu 5kg neu fwy fesul wythnos.

Gorfodi’r cyfreithiau newydd hyn

- Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) sy’n gyfrifol am wneud yn siŵr bod deunyddiau yn cael eu gwahanu a’u casglu’n gywir, a bod y gwaharddiad ar anfon ailgylchu i dirlenwi neu i’w losgi yn cael ei ddilyn.
- Awdurdodau Lleol sy’n gyfrifol am wneud yn siŵr bod y gwaharddiad ar wastraff bwyd yn mynd i garthffosydd yn cael ei ddilyn.
- Os nad ydych yn cydymffurfio â’r gyfraith, gallai olygu dirwy i’ch gweithle.
- Mae meddianwyr eiddo yn gyfrifol am weithredoedd eu staff ac yn atebol amdanynt.

Sut i Baratoi

Darllenwch y Cod Ymarfer – mae'n cynnwys yr holl fanylion ar sut i gydymffurfio â'r rheoliadau

[Casglu Deunyddiau Gwastraff ar Wahân ar gyfer Ailgylchu: Cod Ymarfer i Gymru | LLYW.CYMRU]

Gwybodaeth ar gael

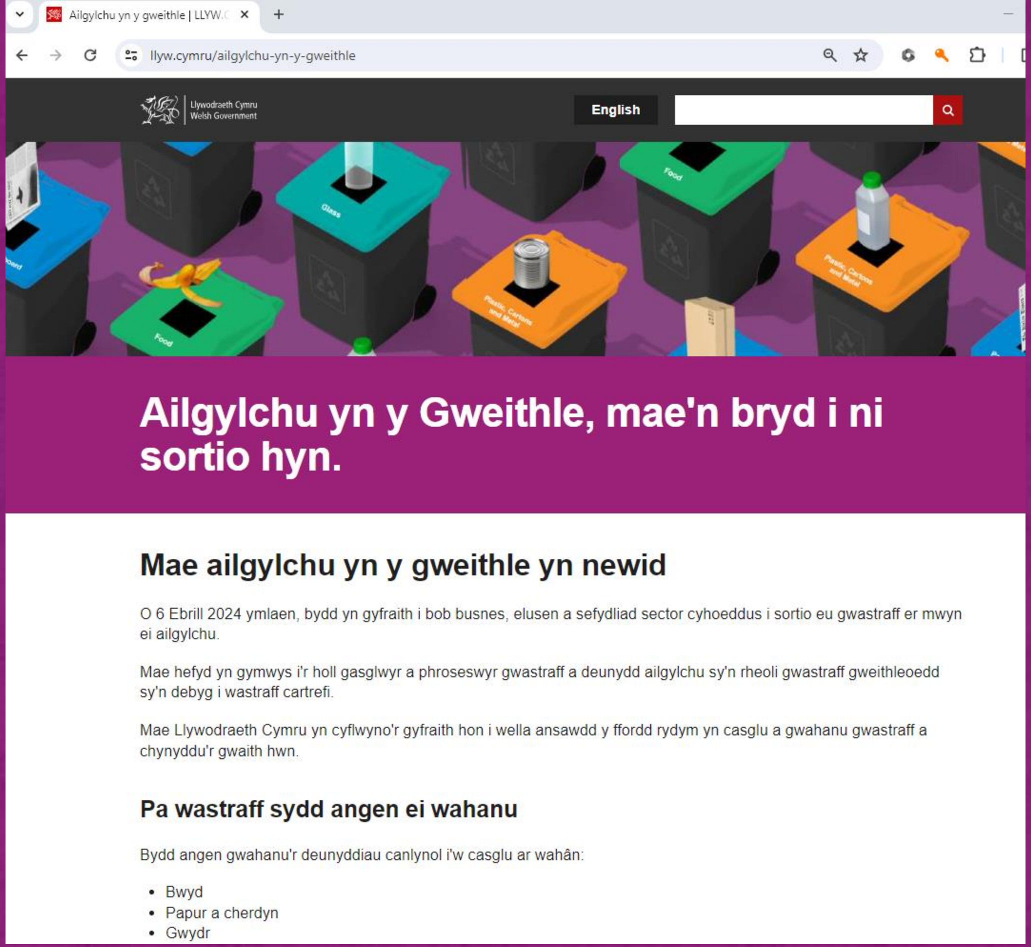

- Gwefan Llywodraeth Cymru
- Canllawiau cyffredinol ar y newidiadau
- Cod Ymarfer
- Ailgylchu yn y gweithle | LLYW.CYMRU
- https://www.llyw.cymru/ailgylchu-yn-y-gweithle

Cymorth gan WRAP Cymru

Gwefan ‘Y Busnes o Ailgylchu’ newydd

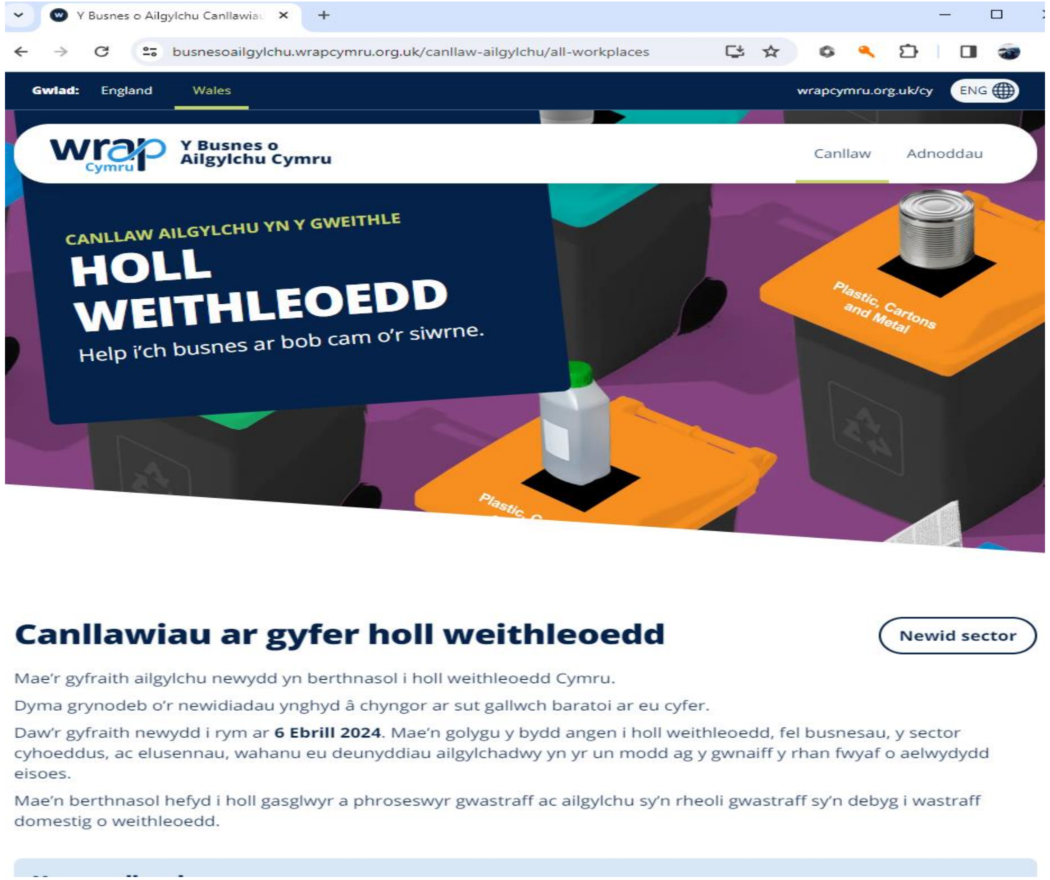

busnesoailgylchu.wrap.org.uk

Sut i Baratoi

Deall eich gwastraff ac ailgylchu

Cynhaliwch archwiliad gwastraff i ganfod pa wastraff sy'n cael ei gynhyrchu ar hyn o bryd a pha ailgylchu sy'n digwydd eisoes

Ymhlith y meysydd o fewn gweithle sydd fwyaf tebygol o gynhyrchu gwastraff mae:

- Ffreuturau a cheginau – gwastraff bwyd (e.e. gwastraff paratoi) a deunyddiau pacio;
- Golchfa a storfeydd – gwastraff deunydd pacio;
- Ystafelloedd staff ac ystafelloedd egwyl – gwastraff papur a deunyddiau pacio;
- Swyddfeydd cyffredinol – papur;
- Ystafelloedd Dydd, ystafelloedd gwely ac ystafelloedd ymolchi – gwastraff papur, deunydd pacio a gwastraff bwyd,
- Mannau gweithgareddau a gweithdai – gwastraff papur a deunydd pacio, gwastraff trydanol heb ei werthu a thecstilau heb eu gwerthu a
- Tir allanol fel gerddi a mannau eistedd yn yr awyr agored – gwastraff bwyd a deunyddiau pacio.

Atal gwastraff

Bydd lleihau faint o wastraff rydych yn ei gynhyrchu'n helpu i arbed arian

- Cyfrannwch stoc dros ben neu stoc heb ei werthu;
- Defnyddiwch ddulliau marchnata di-bapur;
- Prynwch nwyddau eilgylch, nwyddau y gellir eu hail-lenwi neu eu hailddefnyddio pan bynnag fo'n bosibl; a
- Darparwch ffynhonnau dŵr i staff a phreswylwyr eu defnyddio a defnyddiwch gwpanau, llestri a chyllyll a ffyrc ailddefnyddiadwy.

Casgliadau ar wahân

Sefydlu cynllun ailgylchu sy'n cydymffurfio

Cyfrifoldeb perchennog y busnes fydd cydymffurfio.

Ystyriwch y canlynol:

- Beth yw swm neu fath y gwastraff rydych yn ei gynhyrchu'n rheolaidd?
- A fydd cael casgliadau ailgylchu ar ddyddiau penodol o'r wythnos yn helpu atal gwastraff rhag cronni
- Efallai mai ychydig yn aml fydd yn gweithio'n well i chi
- Os nad oes gennych lawer o le ar gyfer cynwysyddion y tu allan, a allech rannu biniau gyda busnesau eraill i helpu lleihau faint o gostau a lle y mae ei angen?
- Siaradwch gyda'ch casglwr gwastraff presennol am eich anghenion ailgylchu newydd.
- Gofynnwch am ddyfynbrisiau gan amrywiaeth o gasglwyr er mwyn cael y pris gorau a'r gwasanaeth sy'n fwyaf addas i chi.

Biniau

ble a sut byddwch yn storio eich gwastraff ac ailgylchu.

Ystyriwch y canlynol:

- dylai fod yn ddiogel a hygyrch i bobl, yn cynnwys defnyddwyr sydd ag anableddau, a'ch casglwr gwastraff;
- ddim mewn lleoliadau sy'n peri rhwystr, perygl tân neu'n rhwystro llwybrau dihangfa;
- darparwch ddigon o le;
- dylai fod yn agos i ble caiff y gwastraff ac ailgylchu ei greu;
- dylai fod yn daclus, yn lân, a heb lanast neu wastraff rhydd a
- dylai fod yn ddiogel ac nid yn caniatáu i wastraff neu ailgylchu ddianc.

Cymorth gan WRAP Cymru

Adnoddau cyfathrebu

- Posteri, sticeri biniau
- Eiconau ffrydiau deunyddiau, yn cynnwys ffrwd newydd

[Ailgylchu yn y Gweithle: darluniau ar gyfer arwyddion a chynwysyddion ailgylchu | WRAP (wrapcymru.org.uk)](wrapcymru.org.uk)

Gweithleoedd sy'n creu ac yn trin gwastraff bwyd

Mae'r gyfraith i wahanu ac ailgylchu gwastraff bwyd yn berthnasol i unrhyw eiddo sy'n creu mwy na **5kg o wastraff bwyd fesul wythnos**, fel:

- Gwestai
- Bwytai
- Caffis
- Tecawês
- Busnesau arlwyo (yn cynnwys y rhai mewn digwyddiadau fel stondinau bwyd)
- Neuaddau bwyta mewn canolfannau siopa
- Stadia chwaraeon
- Ffreuturau
- Tafarndai
- Swyddfeydd gyda ffreuturau, caffis neu gyfleusterau cegin
- Ysgolion, colegau, carchardai, cartrefi nyrsio ac ysbytai ac
- Unrhyw weithleoedd eraill sy'n gweini bwyd.

Gwastraff bwyd a hylendid

Mae'r **Asiantaeth Safonau Bwyd** (www.food.gov.uk/cy) hefyd yn darparu arweiniad sy'n golygu bod angen ichi:

- storio bwyd mewn cynwysyddion y gellir eu selio sydd yn:
  - soled, a digon cryf i ddal gwastraff bwyd;
  - mewn cyflwr da – h.y. heb ddifrod neu holltau a allai alluogi plâu i gyrraedd y gwastraff neu achosi gollyngiadau ac
  - yn hawdd eu glanhau a'u diheintio;
- symud gwastraff bwyd a sbwriel arall o ardaloedd cyn gynted â phosibl a
- bod â digon o gyfleusterau storio gwastraff i storio a gwaredu gwastraff bwyd a sbwriel arall i'w cadw'n lân.

Cymorth gan WRAP ar gyfer lleihau gwastraff bwyd

Mae WRAP yn darparu cymorth i fusnesau leihau gwastraff bwyd drwy:

- The Guardians of Grub, ymgyrch sy'n cefnogi busnesau Gwasanaethau Lletygarwch a Bwyd i leihau'r symiau syfrdanol o fwyd a gaiff ei wastraffu bob blwyddyn.
  guardiansofgrub.com

- Map trywydd a phecyn adnoddau yw'r WRAP Food Waste Reduction Roadmap Toolkit, sy'n helpu busnesau bwyd i weithredu mewn modd wedi'i dargedu i leihau gwastraff yn eu gweithrediadau eu hunain, yn eu cadwyn gyflenwi, a chan eu cwsmeriaid.
  wrap.org.uk/resources/tool/food-waste-reduction-roadmap-toolkit

Hyfforddiant staff

- Gofynnwch am syniadau ar sut y gallai cynllun weithio, oherwydd efallai eu bod wedi sylwi ar gyfleoedd neu faterion nad ydych wedi'u hystyried;
- Penodi hyrwyddwr ailgylchu i annog pawb i wneud y peth iawn.   Rheolwyr sydd â’r cyfrifoldeb terfynol i sicrhau bod yr holl aelodau staff yn deall beth a ddisgwylir ganddynt.
- Darparwch gyfarwyddiadau clir am yr hyn y dylent ei wneud
- Darparwch hyfforddiant i weithwyr parhaol, tymhorol a dros dro.
- Rhannwch wybodaeth am ailgylchu drwy gyfathrebu rheolaidd
- Gofynnwch am adborth.

Cymorth gan WRAP Cymru

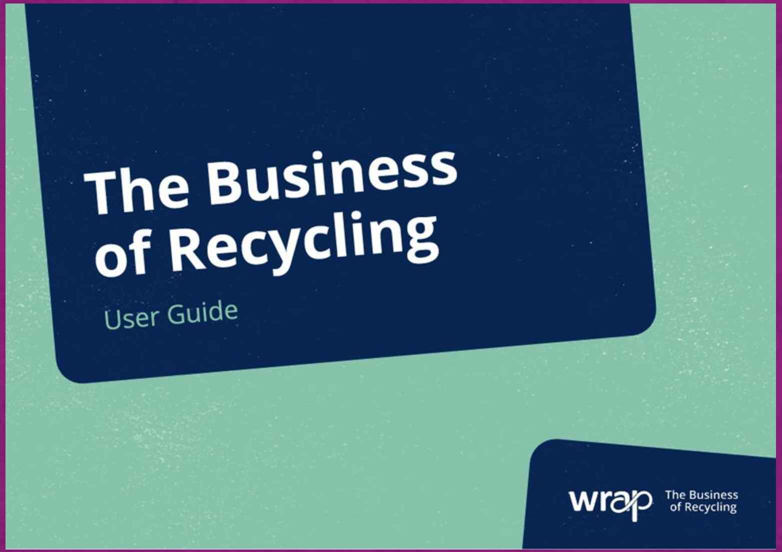

- Canllaw defnyddiwr ar sut i fanteisio i'r eithaf ar adnoddau
- Templed PowerPoint i'w ddefnyddio mewn sesiynau briffio staff
- Cwestiynau Cyffredin
- Ebost – WalesRecycles@wrap.org.uk / CymruYnAilgylchu@wrap.org.uk

Cymorth gan WRAP Cymru

Canllawiau penodol ar gyfer sectorau, astudiaethau achos a gweminarau, ar sut i gydymffurfio â'r rheoliadau newydd ar gyfer y sectorau canlynol:

- Busnesau bach a chanolig (SME) – 30 Ion 10yb
- Cyfleusterau adloniant a hamdden (yn cynnwys meysydd gwersylla, chalets, cabanau gwyliau, gwestai, carafanau) 31 Ion 10am
- Manwerthu – 6 Chwe 10yb
- **Lleoliadau preswyl (yn cynnwys cartrefi gofal) – 6 Chwe 2yh**
- Lletygarwch a gwasanaethau bwyd – 7 Chwe 10yb
- Digwyddiadau awyr agored – 8 Chwe 2yh
- Lleoliadau addysg a phrifysgolion – 20 Chwe 10am

Crynodeb

- 6 Ebrill 2024
- Yn berthnasol i holl weithleoedd
- Gofyniad i wahanu ar gyfer ailgylchu
- Dim gwastraff bwyd i garthffosydd
- Gwaharddiadau ar ffrydiau gwastraff penodol yn cael eu hanfon i losgi a thirlenwi

Busnes Cymru | Business Wales

Busnes Cymru

Cael y cymorth y mae ei angen arnoch

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ionawr 2024

Cymorth Busnes

- Busnes Cymru yw'r gwasanaeth cymorth busnes, wedi'i ariannu'n llawn, gan Lywodraeth Cymru, sy'n helpu busnesau Cymru ac egin entrepreneuriaid gael mynediad at yr wybodaeth, y cyngor, a'r cymorth y mae ei angen arnynt i ddechrau, rhedeg, a thyfu eu busnesau.

- Dim ots ble mae busnes arni yn ei gylch oes, o'r camau cyntaf i gyfnod twf, yn sefydledig, yn ehangu, neu'n aeddfedu, mae gan Busnes Cymru'r sgiliau, y profiad a'r wybodaeth i arwain a chynorthwyo uchelgeisiau'r busnes.

- Mae'r lefel o gefnogaeth yn cael ei deilwra yn ôl angen y busnes ac rydym yn cynnig cyfuniad o gymorth ar-lein ac wyneb yn wyneb, ynghyd â gweithdai a chyngor unigol.

Beth?

- Cyngor busnes cyffredinol
- Cyngor ar dendro
- Cyngor ar gydraddoldeb, amrywiaeth ac adnoddau dynol
- Cymorth masnachu rhyngwladol
- Porth Sgiliau
- Mentora busnes
- Datgarboneiddio

Sut?

- Cymorth ar-lein
- Gweithdai a Gweminarau
- Cymorth 1 i 1

Datgarboneiddio Cefnogaeth

- Effeithlonrwydd ynni
- Systemau Rheoli Amgylcheddol
- Cyfrifiadau allyriadau
- Cynlluniau lleihau carbon
- Ynni adnewyddadwy
- Rheoli gwastraff
- Sgiliau Gwyrdd
- Trafnidiaeth Gynaliadwy
- Cydymffurfio â’r gyfraith
- Addewid Twf Gwyrdd

green growth pledge

addewid twf gwyrdd

Get fully funded support for starting your own business by clicking on the link above

Get fully funded support for starting your own business by clicking on the link above

Busnes Cymru | Business Wales

gareth.davies@businesswales.org

03000 6 03000

busnescymru.llyw.cymru
businesswales.gov.wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Unrhyw gwestiynau?

Diolch
Thank you

WalesRecycles@wrap.org.uk

CymruYnAilgylchu@wrap.org.uk

Cymru yn ailgylchu
Wales recycles

Gweithredu ar Hinsawdd Cymru
Climate Action Wales